

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
e-ΕΦΚΑ

ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
Βαθμός Προτεραιότητας: ΑΜΕΣΟ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Αχαρνών 27
Ταχ. Κώδικας: 10439 Αθήνα
Πληροφορίες: Κ. Νικολοπούλου,
Ε. Φάγκρα
Τηλέφωνο: 2132169465
2132169308
Email: d.sintaxon@efka.gov.gr

Αρ. Πρωτ.
Σ93

ΠΡΟΣ

Τους Αποδέκτες του Πίνακα Α '

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Τμήμα Διαδικασίας και
Δειγματοληπτικών Ελέγχων
2. Ομάδα Έργου Συντάξεων
aronomesops@efka.gov.gr

ΘΕΜΑ: «Αντιμετώπιση αιτήσεων περί ανάκλησης νόμιμων επωφελών ατομικών διοικητικών πράξεων ή και παραίτησης από κεκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα – Επικαιροποίηση οδηγιών.»

- Σχετ.: α) το με αρ. πρωτ. 12420/19-11-2010 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
β) το με αρ. πρωτ. Σ82/2/28-3-2014 Γενικό Έγγραφο τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
γ) το με αρ. πρωτ. 37479/25-6-2024 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
δ) η με αρ. 11/2009 εγκύκλιος τ. ΟΑΕΕ (ΙΙ. ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ)

Με αφορμή το γεγονός ότι παρουσιάζονται αρκετά συχνά περιπτώσεις κατά τις οποίες συνταξιούχοι των ενταχθέντων στον e-ΕΦΚΑ φορέων ζητούν, προκειμένου να εξυπηρετηθεί οικονομικό τους συμφέρον, ανάκληση της διοικητικής πράξης βάσει της οποίας έχουν καταστεί συνταξιούχοι, αλλά και προκειμένου να διασφαλιστεί η ενιαία αντιμετώπιση των ενταχθέντων στον e-ΕΦΚΑ φορέων ως προς το ζήτημα της δυνατότητας ανάκλησης νόμιμων επωφελών διοικητικών πράξεων, επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

1. Όπως είναι γνωστό, οι αποφάσεις απονομής σύνταξης που εκδίδονται από τον e-ΕΦΚΑ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία κατόπιν σχετικής αίτησης των ασφαλισμένων του αποτελούν νόμιμες επωφελείς ατομικές διοικητικές πράξεις.

2. Οι νόμιμες επωφελείς ατομικές διοικητικές πράξεις από τις οποίες οι διοικούμενοι απέκτησαν δικαιώματα δεν ανακαλούνται (απόφαση ΣΤΕ 453/1968). Για την εφαρμογή του κανόνα αυτού, η έννοια του δικαιώματος είναι ευρεία και περιλαμβάνει την ωφέλεια την οποία αντλεί ο διοικούμενος από νομικές ή πραγματικές καταστάσεις, η ανατροπή των οποίων είναι αντίθετη προς τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου (απόφαση ΣΤΕ 1171/1962).

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η ανάκληση νόμιμων επωφελών ατομικών διοικητικών πράξεων :

- Για λόγους δημοσίου συμφέροντος και μάλιστα επιτακτικού.
- Αν ο διοικούμενος δεν συμμορφώνεται προς τους όρους από τους οποίους εξαρτάται η ισχύς της πράξης.
- Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων εκδόθηκε η πράξη.
- Αν πέρασε άπρακτη η προθεσμία που έθετε η πράξη στο διοικούμενο για ορισμένη ενέργεια

Εξάλλου, επιτρέπεται ελεύθερα η ανάκληση νόμιμων ατομικών διοικητικών πράξεων από τις οποίες δεν έχουν απορреύσει δικαιώματα του διοικουμένου ή ευνοϊκές γι' αυτόν πραγματικές καταστάσεις, καθώς και εκείνων που περιέχουν επιφύλαξη περί ανάκλησης.

Κατά συνέπεια και σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο υπό στοιχείο γ' σχετικό έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, είναι δυνατή η ανάκληση απόφασης απονομής σύνταξης, εφόσον δεν έχει κοινοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο και δεν έχουν απορреύσει δικαιώματα (ήτοι δεν έχουν καταβληθεί ποσά συντάξεων).

3. Σύμφωνα με γενική αρχή του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης, μετά την οριστικοποίηση της κρίσης των αρμόδιων ασφαλιστικών οργάνων σε σχέση με το ασφαλιστικό ή συνταξιοδοτικό αίτημα (που επέρχεται με τον τερματισμό της προβλεπόμενης από τη νομοθεσία διοικητικής διαδικασίας και την εξάντληση των ενδικοφανών προσφυγών ή την πάροδο των σχετικών προθεσμιών) δεν συγχωρείται, καταρχήν, η επάνοδος της Διοίκησης και η ανατροπή εκείνων για τα οποία αποφάσισε οριστικώς.

Κάμψη της ανωτέρω αρχής, δηλαδή δυνατότητα επανόδου της υπηρεσίας προς επανεξέταση υπόθεσης που έχει οριστικοποιηθεί, μπορεί να γίνει δεκτή για λόγους επιείκειας, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες:

- Ο ενδιαφερόμενος με νεότερη αίτησή του επικαλείται μεταβολή των κρίσιμων προϋφιστάμενων πραγματικών στοιχείων με βάση νεότερα στοιχεία που αποδεικνύονται και τα οποία κατά το χρόνο έκδοσης της διοικητικής πράξης ήταν άγνωστα τόσο στον ίδιο όσο και στην υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση της οποίας ζητείται η ανάκληση ή τροποποίηση (περίπτωση πεπλανημένης εκτίμησης) οπότε η υπόθεση εισάγεται εκ νέου για να κριθεί εξ υπαρχής, ως αυτοτελής περίπτωση.
- Έχει συντελεστεί μεταβολή της νομοθεσίας η οποία δεν ελήφθη υπόψη κατά το χρόνο έκδοσης της διοικητικής πράξης.
- Έχουν παγιωθεί οι νομολογιακές και ερμηνευτικές απόψεις των αρμόδιων ανώτατων δικαστηρίων που επηρεάζουν επίμαχα ασφαλιστικά θέματα επί των οποίων έχουν κρίνει διαφορετικά τα αρμόδια ασφαλιστικά όργανα (υπό την προϋπόθεση ότι η Διοίκηση συναινεί στην καθολική εφαρμογή της μεταβληθείσας νομολογίας).

4. Πέραν των ανωτέρω, θεωρείται απαραίτητο να διευκρινιστεί ότι, δεν πρέπει να συγχέεται σε καμία περίπτωση η παραίτηση από αναγνωρισμένο δικαίωμα απονομής ασφαλιστικής παροχής που σύμφωνα με το υπό στοιχείο α' σχετικό έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ είναι ανίσχυρη - δεδομένου ότι οι περί κοινωνικής ασφάλισης διατάξεις αναγνωρίζονται ως δημόσιας τάξης και ως εκ τούτου η ιδιωτική βούληση δεν μπορεί να αποκλείσει την εφαρμογή τους ή να ρυθμίσει διαφορετικά την έννομη σχέση που ρυθμίζεται από κανόνες δημόσιας τάξης - με την παραίτηση από υποβληθείσα αίτηση περί απονομής παροχής ενόσω αυτή βρίσκεται σε εκκρεμότητα, η οποία είναι έγκυρη, σύμφωνα με τη νομολογία.

5. Κατόπιν των ανωτέρω, από την ημερομηνία έκδοσης του παρόντος, αιτήσεις για ανάκληση απόφασης απονομής σύνταξης η οποία δεν έχει κοινοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο και δεν έχουν απορρεύσει δικαιώματα κατά τα προαναφερόμενα, θα αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Συν/να: α) το με αρ. πρωτ. 12420/19-11-2010 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
β) το με αρ. πρωτ. Σ82/2/28-3-2014 Γενικό Έγγραφο τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
γ) το με αρ. πρωτ. 37479/25-6-2024 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
δ) η με αρ. 11/2009 εγκύκλιος τ. ΟΑΕΕ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

ΕΛΕΝΗ Σ. ΝΙΑΡΧΑΚΟΥ

Ακριβές Αντίγραφο
Αυτοτελές Τμ. Διοικητικής Μέριμνας (Γεν. Δ/ση Συνταξ.)
ΜΑΡΑΓΚΟΥ ΜΑΡΙΝΑ-ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΙΔΡΥΜΑ
ΙΚΑ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
 ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΣΦ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ
 ΤΜΗΜΑ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Ταχ. Δ/νση: Αγ. Κων/νου 8 (10241)
 Πληροφορίες: Μ. Κουτσοπούλου
 Αριθ. Τηλεφώνου: 2105215185
 e-mail : diefpar@ika.gr

ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα, 28.3.2014

Αριθ. Πρωτ.
 Σ82/2

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ
 ΓΕΝΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

ΠΡΟΣ:

Όλα τα Υποκαταστήματα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Προς όλους τους υπαλλήλους
 των υπηρεσιών Συντάξεων

Θ Ε Μ Α: «Αντιμετώπιση αιτήσεων περί ανάκλησης νόμιμων επωφελών ατομικών διοικητικών πράξεων ή και παραίτησης από κεκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα».

Με αφορμή το γεγονός ότι κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα παρουσιάζεται πλήθος περιπτώσεων κατά τις οποίες συνταξιούχοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, είτε προκειμένου να λάβουν ή να συνεχίσουν να λαμβάνουν συνταξιοδοτικές παροχές από άλλους ασφαλιστικούς φορείς, είτε προκειμένου να επωφεληθούν από την τροποποίηση διατάξεων της νομοθεσίας, οι οποίες εξυπηρετούν το οικονομικό τους συμφέρον, ζητούν - παραιτούμενοι του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος- ανάκληση της διοικητικής πράξης σύμφωνα με την οποία έχουν καταστεί συνταξιούχοι, σας πληροφορούμε ότι **δεν είναι επιτρεπτή η ικανοποίηση αιτημάτων περί ανάκλησης νόμιμων ευμενών ατομικών διοικητικών πράξεων και, επομένως, παραίτησης από συνταξιοδοτικό δικαίωμα,** σύμφωνα με το περιεχόμενο του με αρ. πρωτ. 12420/19.11.2010 εγγράφου του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το οποίο κοινοποιείται με το παρόν προς ενημέρωσή σας.

Εφιστούμε την προσοχή σας στις κρίσιμες παραδοχές του ως άνω εγγράφου, και συγκεκριμένα στα εξής σημεία:

α) Με βάση το άρθρο 3 του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με το οποίο η ιδιωτική βούληση δεν μπορεί να αποκλείσει την εφαρμογή κανόνων δημόσιας τάξης, και στο χώρο του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης η ιδιωτική βούληση δεν δύναται να αποκλείσει ή να ρυθμίσει διαφορετικά την έννομη σχέση που ρυθμίζεται από διατάξεις

δημόσιας τάξης, όπως είναι οι περί κοινωνικής ασφάλισης διατάξεις, με αποτέλεσμα να είναι ανίσχυρη η παραίτηση από την αξίωση περί απονομής ασφαλιστικών παροχών, με τη συναίνεση του διοικουμένου για ανάκληση ευμενούς γι' αυτόν νόμιμης διοικητικής πράξης.

β) Δεν είναι κατά νόμο επιτρεπτή και με κανένα τρόπο δεν παράγει έννομο αποτέλεσμα η παραίτηση δικαιούχου από συνταξιοδοτικές παροχές καταβαλλόμενες από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, προκειμένου ο συνταξιούχος να αποκτήσει δικαίωμα επί οικονομικά επωφελέστερης παροχής που χορηγείται από άλλο ασφαλιστικό φορέα.

γ) Επάνοδος της Διοίκησης μετά την οριστικοποίηση της κρίσης των αρμόδιων ασφαλιστικών οργάνων επί ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού αιτήματος δεν είναι κατ' αρχήν επιτρεπτή και αποκλείεται τόσο λόγω μεταγενέστερης διαφορετικής εκτίμησης όσο και για λόγους σκοπιμότητας.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η ανάκληση νόμιμων επωφελών ατομικών διοικητικών πράξεων:

- Για λόγους δημοσίου συμφέροντος και μάλιστα επιτακτικού.
- Αν ο διοικούμενος δεν συμμορφώνεται προς τους όρους από τους οποίους εξαρτάται η ισχύς της πράξης.
  - Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων εκδόθηκε η πράξη.
  - Αν πέρασε άπρακτη η προθεσμία που έθετε η πράξη στον διοικούμενο για ορισμένη ενέργεια.

Εξάλλου, επιτρέπεται ελεύθερα η ανάκληση νόμιμων ατομικών διοικητικών πράξεων από τις οποίες δεν έχουν απορρεύσει δικαιώματα του διοικουμένου ή ευνοϊκές γι' αυτόν πραγματικές καταστάσεις (π.χ., διοικητικές πράξεις οι οποίες αποφαίνονται σχετικά με τη διακοπή χορήγησης μιας παροχής), καθώς και εκείνων που περιέχουν επιφύλαξη περί ανάκλησης.

Επίσης, κάμψη της ανωτέρω αρχής περί απαγόρευσης επανόδου της Διοίκησης επί ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού αιτήματος μετά την οριστικοποίηση της κρίσης των αρμόδιων ασφαλιστικών οργάνων, δηλαδή δυνατότητα επανόδου της υπηρεσίας προς επανεξέταση υπόθεσης που έχει οριστικοποιηθεί, μπορεί να γίνει δεκτή, για λόγους επιείκειας, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες:

- Ο ενδιαφερόμενος με νεότερη αίτησή του επικαλείται τη μεταβολή των κρίσιμων προϋφιστάμενων πραγματικών στοιχείων με βάση νεότερα στοιχεία που αποδεικνύονται και τα οποία κατά το χρόνο έκδοσης της διοικητικής πράξης ήταν άγνωστα στον ίδιο και την υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση της οποίας ζητείται η ανάκληση ή τροποποίηση (περίπτωση πεπλανημένης εκτίμησης).

- Έχει συντελεστεί μεταβολή της νομοθεσίας που δεν ελήφθη υπόψη κατά το χρόνο έκδοσης της διοικητικής πράξης.

- Έχουν παγιωθεί οι νομολογιακές και ερμηνευτικές απόψεις των αρμόδιων ανώτατων δικαστηρίων που επηρεάζουν επίμαχα ασφαλιστικά θέματα επί των οποίων έχουν κρίνει διαφορετικά τα αρμόδια ασφαλιστικά όργανα (υπό την προϋπόθεση ότι η Διοίκηση συναινεί στην καθολική εφαρμογή της μεταβληθείσας νομολογίας).

Πέραν των αναφερομένων στο κοινοποιούμενο έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου και προς αποφυγή παρεξηγήσεων, είναι απαραίτητο να διευκρινιστεί επιπλέον ότι δεν πρέπει να συγχέεται η παραίτηση από αναγνωρισμένο δικαίωμα απονομής ασφαλιστικής παροχής –που, όπως προεκτέθηκε, είναι ανίσχυρη- με την παραίτηση από υποβληθείσα αίτηση περί απονομής παροχής, ενόσω αυτή βρίσκεται σε εκκρεμότητα, η οποία είναι έγκυρη, σύμφωνα με τη νομολογία.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, στο εξής παύει η ισχύς κάθε γενικής ή ειδικής αντίθετης οδηγίας. Συνεπώς, κάθε συναφής περίπτωση που βρίσκεται σε εκκρεμότητα κατά την ημερομηνία έκδοσης του παρόντος εγγράφου θα πρέπει να κριθεί σύμφωνα με το περιεχόμενο του κοινοποιούμενου εγγράφου, ενώ δεν θα επανεξεταστούν οι περιπτώσεις που έχουν κριθεί διαφορετικά.

Συν.: Το με αρ. πρωτ. 12420/19.11.2010 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γρ. Διοικητή
2. Γρ. Υποδιοικητή κ. Δ. Πατσούρη
3. Γρ. Γεν. Διευθύντριας Ασφαλιστικών Υπηρεσιών
4. Γρ. Διευθυντή Παροχών

Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΓΔΟΝΤΑΚΗ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

26 ΙΑΝ. 2024

ΕΦΚΑ: 04/07/2024
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Ημερομηνία: 26-01-2024
Δ/νση: ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ (Δ17)
ΤΜΗΜΑ Α'

Διεύθυνση : Σταδίου 29, 105 59, Αθήνα ΠΡΟΣ:
Πληροφορίες : Ε. Βρέκου
Τηλέφωνο : 213151691
Ηλ. Ταχ. : svnparoxes@ypakp.gr

ΚΟΙΝ.: e-ΕΦΚΑ
Γενική Δ/νση Συντάξεων
Αχαρνών 27-29 Αθήνα

ΘΕΜΑ: «Παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την δυνατότητα ανάκλησης αίτησης συνταξιοδότησης και απόφασης απονομής κύριας σύνταξης»

Σχετ.: α) Η από 27.5.2024 επιστολή σας

Σε απάντηση της ανωτέρω σχετικής επιστολής σας, με την οποία ζητούνται πληροφορίες αναφορικά με το θέμα της δυνατότητας ανάκλησης αίτησης συνταξιοδότησης και απόφασης απονομής κύριας σύνταξης από τον e-ΕΦΚΑ, η οποία έχει εκδοθεί, αλλά δεν έχει κοινοποιηθεί στον ασφαλισμένο και δεν έχουν ξεκινήσει τα οικονομικά αποτελέσματα, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Οι πράξεις απονομής κύριας σύνταξης, οι οποίες εκδίδονται από τους πρώην φορείς κύριας ασφάλισης και νυν ΕΦΚΑ κατ' εφαρμογή συγκεκριμένων, ειδικών διατάξεων και με βάση τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, αποτελούν ισχυρές διοικητικές πράξεις και παράγουν διοικητικό δεδικασμένο.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ.5 του ν.861/79, οι οποίες είναι ειδικές και έχουν εφαρμογή για τις αποφάσεις που εκδίδονται από τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς, οι αποφάσεις απονομής πάσης φύσεως παροχών των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών, δύνανται να αναθεωρούνται είτε οίκοθεν από το Όργανο που τις εξέδωσε είτε κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον:

α. οποτεδήποτε, εάν στηρίζονται σε ψευδείς καταθέσεις μαρτύρων ή σε πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα, εφόσον τα περιστατικά αυτά προκύπτουν από αμετάκλητη δικαστική απόφαση, και

β. εντός εύλογου διαστήματος, εάν προκύψουν νέα κρίσιμα έγγραφα ή υπήρξε αποδεδειγμένη πλάνη περί τα πράγματα ή διαπιστώθηκαν λογιστικά λάθη. Επομένως η αναθεώρηση των εν λόγω αποφάσεων με βάση τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 861/79 χωρεί μόνο για τους συγκεκριμένους λόγους που αναφέρονται σε αυτές.

Σύμφωνα με γενική αρχή του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης, μετά την οριστικοποίηση της κρίσης των αρμόδιων ασφαλιστικών οργάνων σε σχέση με το ασφαλιστικό ή συνταξιοδοτικό

αίτημα δεν συγχωρείται η επάνοδος της Διοικήσεως και η ανατροπή εκείνων για τα οποία αποφάσισε οριστικώς. Σημειώνεται όμως ότι, η οριστικοποίηση της κρίσης των αρμόδιων ασφαλιστικών οργάνων σε σχέση με το ασφαλιστικό ή συνταξιοδοτικό αίτημα επέρχεται με τον τερματισμό της προβλεπόμενης από τη νομοθεσία διοικητικής διαδικασίας και την εξάντληση των ενδικοφανών προσφυγών ή την πάροδο των σχετικών προθεσμιών.

Σύμφωνα και με τις οδηγίες που εξέδωσε η Διοίκηση του πρ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για το θέμα της ανάκλησης νόμιμων επωφελών ατομικών διοικητικών πράξεων με το απ Σ82/2/28.3.2014 έγγραφό της, κάμψη της ανωτέρω αρχής περί απαγόρευσης επανόδου της Διοίκησης επί ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού αιτήματος μετά την οριστικοποίηση της κρίσης των αρμόδιων ασφαλιστικών οργάνων, δηλαδή δυνατότητα επανόδου της υπηρεσίας προς επανεξέταση υπόθεσης που έχει οριστικοποιηθεί, μπορεί να γίνει δεκτή, για λόγους επιείκειας, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες:

- Ο ενδιαφερόμενος με νεότερη αίτησή του επικαλείται τη μεταβολή των κρίσιμων προϋφιστάμενων πραγματικών στοιχείων με βάση νεότερα στοιχεία που αποδεικνύονται και τα οποία κατά το χρόνο έκδοσης της διοικητικής πράξης ήταν άγνωστα στον ίδιο και την υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση της οποίας ζητείται η ανάκληση ή τροποποίηση (περίπτωση πεπλανημένης εκτίμησης).

- Έχει συντελεστεί μεταβολή της νομοθεσίας που δεν ελήφθη υπόψη κατά το χρόνο έκδοσης της διοικητικής πράξης.

- Έχουν παγιωθεί οι νομολογιακές και ερμηνευτικές απόψεις των αρμόδιων ανώτατων δικαστηρίων που επηρεάζουν επίμαχα ασφαλιστικά θέματα επί των οποίων έχουν κρίνει διαφορετικά τα αρμόδια ασφαλιστικά όργανα (υπό την προϋπόθεση ότι η Διοίκηση συναινεί στην καθολική εφαρμογή της μεταβληθείσας νομολογίας).

Επισημαίνεται ακόμη ότι, επιτρέπεται ελεύθερα η ανάκληση νόμιμων ατομικών διοικητικών πράξεων από τις οποίες δεν έχουν απορρεύσει δικαιώματα του διοικουμένου ή ευνοϊκές γι' αυτόν πραγματικές καταστάσεις(π.χ. διοικητικές πράξεις οι οποίες αποφαίνονται σχετικά με τη διακοπή χορήγησης μιας παροχής), καθώς και εκείνων που περιέχουν επιφύλαξη περί ανάκλησης.

Κατόπιν των ανωτέρω και με το δεδομένο ότι, αρμόδιο όργανο στην προκειμένη περίπτωση για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της (άρθρο 21 του ν.2690/99-Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), είναι δυνατή η ανάκληση της απόφασης απονομής κύριας σύνταξης, εφόσον δεν έχει κοινοποιηθεί ακόμη στον ενδιαφερόμενο και δεν έχουν απορρεύσει δικαιώματα (ήτοι δεν έχουν καταβληθεί ποσά συντάξεων), καθώς και η παραίτηση από μέρους του ασφαλισμένου από την αίτηση συνταξιοδότησης που υπέβαλε.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΣΚΙΑΔΑΣ ΠΑΝΑΠΙΩΤΗΣ

Η ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΤΡΙΑ
ΚΟΙΝΩΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

A. A.
ANNA RIZOU

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΙΔΡΥΜΑ
ΙΚΑ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
 ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Αθήνα, 19-11-2010

Αριθμ. πρωτ. 12420

Ταχ. δ/ση, Αγίου Κωνσταντίνου 16, 102 41, Αθήνα

Τηλ.: 210 5224055

ΠΡΟΣ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ/

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ ΠΑΡΟΧΩΝ

ΘΕΜΑ: Δυνατότης-ή μη- παραιτήσεως από συνταξιοδοτικού δικαιώματος επί τω τέλει χορηγήσεως συμφερωτέρας παροχής από άλλων ασφαλιστικών φορέα.

Σχετικό το υπ' αριθμ. πρωτ. Σ82/3 από 5-11-2010 Υμέτερο.

Επί της υποθέσεως του σχετικού Σας γνωρίζομε ότι:

Ι.Α. Οι νόμιμες ατομικές διοικητικές πράξεις, από τις οποίες οι διοικούμενοι απέκτησαν δικαιώματα, δεν ανακαλούνται (απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 453/1968) . Για την εφαρμογή του κανόνα αυτού, η έννοια του δικαιώματος δεν περιορίζεται στα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από το ιδιωτικό ή το διοικητικό δίκαιο και παρέχουν αξίωση κατά της δημοσίας Διοίκησης ή των ιδιωτών για παροχή ή παρέλπιψη, αλλά είναι ευρύτερη και περιλαμβάνει την ωφέλεια την οποία ο διοικούμενος αντλεί από νομικές ή πραγματικές καταστάσεις και η ανατροπή των οποίων είναι αντίθετη προς τις αρχές της εύρυθμης και χρηστής διοίκησης (απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 1171/1962) και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου. Σύμφωνα με τον κανόνα αυτόν η ανάκληση των ατομικών επωφελών διοικητικών πράξεων αποκλείεται λόγω μεταγενέστερης διαφορετικής εκτίμησης (επειδή η Διοίκηση μετέβαλε ανηλήψεις) των δεδομένων που υπήρχαν κατά την έκδοση της πράξης και στα οποία η πράξη στηρίζεται (αποφάσεις Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 4045/1976, 4412/1987, 2277/1961, 1269/1966) καθώς και για λόγους σκοπιμότητας (αποφάσεις Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμούς 1317/76, 3376/1982) . Ούτε μπορεί να ληφθούν υπόψη για τη στήριξη της ανακλητικής πράξης στοιχεία μεταγενέστερα της αρχικής κρίσης, τα

· οποία μπορούσαν ενδεχομένως να στηρίξουν την κατάργηση της αρχικής πράξης όχι όμως και την ανάκλησή της (απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 1269/1966). Κατ'εξαιρέση από τον προαναφερόμενο κανόνα επιτρέπεται η ανάκληση νομίμων επωφελών ατομικών διοικητικών πράξεων για λόγους δημοσίου συμφέροντος (αποφάσεις Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 1974/1974, 2190/1978, 1061/1982) και μάλιστα επιτακτικού (Σ.τ.Ε. 616/1966, 1269/1966) προ του οποίου το ατομικό συμφέρον πρέπει να υποχωρεί (Σ.τ.Ε. /Πορίσματα νομολογίας 1961 σελ. 200) ανεξάρτητα από το αν έχει παρέλθει μακρύ χρονικό διάστημα από την έκδοσή τους (αποφάσεις Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 2708/1977). Η αντίθεση προς το δημόσιο συμφέρον μπορεί να στηρίζεται σε στοιχεία μεταγενέστερα από εκείνα που υπήρχαν κατά την έκδοση της πράξης ή και στην ουσιαστική επανεκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των συνθηκών που υπήρχαν ή συνέτρεχαν κατά την έκδοση της πράξης (αποφάσεις Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 441/1984, 3818/1987, 4084/1988, 3402/1989). Επιτρέπεται επίσης η ανάκληση, αν ο διοικούμενος δεν συμμορφώνεται προς τους όρους από τους οποίους εξαρτάται η ισχύς της πράξης (αποφάσεις Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 5140/1983, 1592/1987) ή αν δεν συντρέχουν πλέον οι προϋποθέσεις, βάσει των οποίων εκδόθηκε η πράξη (απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 1572/1983), ή αν πέρασε άπρακτη η προθεσμία που έθετε η πράξη στον διοικούμενο για ορισμένη ενέργεια (απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 1123/1998), ή αν δεν τηρηθούν οι προϋποθέσεις που θεσπίζουν οι σχετικές διατάξεις, οι οποίες αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος (απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 3932/1988). Εξάλλου, επιτρέπεται ελεύθερα η ανάκληση των νομίμων ατομικών διοικητικών πράξεων από τις οποίες δεν έχουν απορреύσει δικαιώματα του διοικουμένου κατά την προαναφερόμενη έννοια ή ευνοϊκές για τον διοικούμενο πραγματικές καταστάσεις (βλ. Αντωνίου Πετρόγλου «δίκαιον κοινωνικής ασφαλίσεως» σελ. 637) καθώς και εκείνων που περιέχουν την επιφύλαξη της ανάκλησης (Σ.τ.Ε. 696/1936) είτε η επιφύλαξη αυτή διατυπώνεται ρητά στην πράξη είτε προκύπτει από τις σχετικές διατάξεις (Σ.τ.Ε. 2383/1964 και 1799/1987).

Ι. Β. Σύμφωνα με γενική αρχή του δικαίου της κοινωνικής ασφαλίσεως, μετά την οριστικοποίηση της κρίσεως των αρμοδίων ασφαλιστικών οργάνων σε σχέση με το ασφαλιστικό ή το συνταξιοδοτικό αίτημα (που επέρχεται με τον τερματισμό της προβλεπόμενης από τη νομοθεσία διοικητικής διαδικασίας και την εξάντληση των ενδικοφανών προσφυγών ή την πάροδο των σχετικών προθεσμιών) δεν συγχωρείται, καταρχήν, η επάνοδος της Διοικήσεως και η ανατροπή εκείνων για τα οποία απεφάσισε οριστικώς, εκτός από τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες, είτε

ασκείται από τον ενδιαφερομένο νεότερη αίτηση, στην οποία αυτός επικαλείται μεταβολή των προϋφισταμένων πραγματικών συνθηκών με βάση νεώτερα στοιχεία που αποδεικνύονται, οπότε η υπόθεση εισάγεται εκ νέου για να κριθεί εξ ύπαρξης, ως αυτοτελής περίπτωση, είτε υποβάλλεται από τον ασφαλισμένο νεώτερο συνταξιοδοτικό αίτημα αναφερόμενο σε υπόθεση που έχει κατά τα ανωτέρω οριστικώς κριθεί και ήδη ενόψει της τροποποιήσεως του νομοθετικού καθεστώτος, υπό την ισχύ του οποίου εκδόθηκε η απόφαση αυτή, είτε λόγω παγίας μεταβολής των νομολογιακών και δη των ερμηνευτικών απόψεων των αρμοδίων ανωτάτων δικαστηρίων, που επηρεάζουν καίρια τη σχετική κρίση των διοικητικών οργάνων σε βασικά ζητήματα σχετιζόμενα με τα επίμαχα ασφαλιστικά ή συνταξιοδοτικά θέματα (βλ. Σ.τ.Ε. 3613/79, 1803/80, 4045/80, Δ.Εφ.Αθ. 1262/1992: δελτίο εργατικής νομοθεσίας έτους 1993 σελ. 664).

Ι. Γ. Αναγνωρίζονται εξ άλλου (βλ. Αντωνίου Πετρόγλου «το επιτρεπτόν της παραίτησεως από δικαιώματος απονομής ασφαλιστικής παροχής» εις ε.δ.κ.α. Ζ' σελ. 545) ως δημοσίας τάξεως (και) οι περί κοινωνικής ασφαλίσεως διατάξεις, αφού σκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων των ασθενεστερών κοινωνικών τάξεων για την εξασφάλιση των στοιχειωδών προϋποθέσεων αντιμετώπισεως των δυσχερειών της ζωής των πολιτών και των μελών των οικογενειών των η οποία (εξασφάλιση) αποτελεί γενικό συμφέρον της πολιτείας διότι κατατείνει στην κοινωνική ευημερία και ειρήνη. Επομένως η ιδιωτική βούληση δεν δύναται να αποκλείσει την εφαρμογή των ή να ρυθμίσει διαφορετικά την υπό διατάξεων δημοσίας τάξεως ρυθμιζόμενη έννομη σχέση με αποτέλεσμα να είναι ανίσχυρη η παραίτηση από της αξιώσεως περί απονομής ασφαλιστικών παροχών. Βλ. γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. 754/1959, Εφετ. Αθην. 2440/1959, Εφετ. Αθην. 2335/1959, 1263/1960, Εφετ. Αθην. 2736/1960, 2735/1960, 2737/1960, Πρωτ. Αθην. 1809/1962, Πρωτ. Αθην. 21714/1963, Πρωτ. Αθην. 243/1964, Εφετ. Αθην. 2655/1963, Εφετ. Αθην. 272/1964, Εφετ. Αθην. 2499/1963 δημοσιευμένες αντιστοίχως στην ε.δ.κ.α. Α' σελ. 481, Β' σελ. 20, Β' σελ. 116, Β' σελ. 496, Γ' σελ. 24, Γ' σελ. 84, Γ' σελ. 184, Δ' σελ. 203, ΣΤ' σελ. 43, ΣΤ' σελ. 216, ΣΤ' σελ. 147, ΣΤ' σελ. 328, ΣΤ' σ. 141. Εκ τούτων παρέπεται ότι είναι ανίσχυρη και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα η συναίνεση του διοικουμένου περί την ανάκληση ευμενούς για αυτόν νομίμου ατομικής διοικητικής πράξεως στον χώρο του δικαίου της κοινωνικής ασφαλίσεως. Βλ. Αντωνίου Πετρόγλου «δικαίον κοινωνικής ασφαλίσεως» σελίδες 641-642. Σημειωτέον ότι το επιτρεπτόν της ανακλήσεως νομίμου ευμενούς ατομικής διοικητικής πράξεως τη συναινέσει του (ωφελουμένου) διοικουμένου που δέχεται ο Άρειος Πάγος με την υπ' αριθμ. 51/1968 (νομικόν βήμα έτους 1968 σελ. 471-472) απόφασή του δεν δύναται να τύχει εφαρμογής στο δίκαιο της κοινωνικής ασφαλίσεως.

II. Με βάση τα προεκτεθέντα δεν είναι κατά νόμον επιτρεπτή-και ουδέν παράγει έννομο αποτέλεσμα-παραίτηση δικαιούχου από συνταξιοδοτικές παροχές καταβαλλόμενες από το «ΙΚΑ-ΕΤΑΜ» , προκειμένου αυτός (ο δικαιούχος) να αποκτήσει δικαίωμα απολήψεως συμφερωτέρας συντάξεως από άλλον ασφαλιστικόν φορέα (εν προκειμένω από την ΔΕΗ).

III. Επομένως στο δια του σχετικού τεθέν ερώτημα προσήκει αρνητική απάντηση. —

